

Divrej Tora

Godina 11

Zagreb, šabat 7. srpnja 2018. - 24. tamuza 5778.

Broj 38

<http://twitter.com/DivrejTora>

divrejtora@gmail.com

B"H

Šabat Pinhas

Jeruzalem	19:08	20:30
Zagreb	20:30	21:30
Rijeka	20:34	21:34
Split	20:19	21:19
Dubrovnik	20:10	21:10
Vinkovci	20:16	21:17
Sarajevo	20:13	21:13
Doboj	20:17	21:17
B. Luka	20:21	21:21
Beograd	20:08	21:22
Novi Sad	20:11	21:27
Subotica	20:16	21:32
Zrenjanin	20:11	21:25
Niš	19:57	21:08
Beč	20:38	21:38
Frankfurt	21:18	22:18
Edison, NJ	20:12	21:21

Dnevni Zmanim za Grad Zagreb

na dan, utorak 10.7.2018.

Alot Hašahar	3:08
Najranije Talit	4:05
Nec Hahama	5:16
Najkasnije Š'ma	9:09
Zman Tefila	10:26
Hacot	13:01
Minha Ketana	17:32
Plag Haminha	19:09
Šekia	20:46
Cet Ha-kohavim	21:28

Paraša Pinhas

(Bamidbar 25,10-30,1)

Aronov unuk, Pinhas, dobiva nagradu jer je u svojoj gorljivosti ubio Zimrija (iz plemena Šimon) i Midjansku princezu: B-g ga nagrađuje savezom mira i svećeničkim položajem.

Prema popisu stanovništva pobrojano je 601.730 muškaraca između 20 i 60 godina starosti. Moše dobiva uputu da se zemlja razdijeli izraelskim plemenima i obiteljima pomoću ždrijeba. Pet Celafhadovih kćeri moli Mošea da im

dodijeli onaj dio zemlje koji pripada njihovoj ocu koji je umro bez sinova. B-g prihvaća njihovu molbu i uvrštava ih u zakone o nasljeđivanju u Tori.

Moše ovlašćuje Jošuu da preuzme od njega vodstvo i da povede narod u zemlju Izrael. *Paraša* završava podrobnim popisom žrtava koje se svakodnevno prinose i onima koje se prinose za Šabat, Roš hodeš, Pesah, Roš hašanu, Jom kipur, Sukot i Šemini Aceret. ■

Prijevod: Dolores Bettini

Alija po alija

Kohen - prva aliya - 13 p'sukim (25:10-26:4)

Kada je Pinhas ubio Zimrija i Kosbi, u narodu je izbila strašna svađa oko toga je li njegov postupak bio ispravan ili krvožedan. Ovoj sedra započinje time što B-g "posvjedoči" ispravnost onoga što je Pinhas učinio. Prvo, zbog onoga što je Pinhas učinio, zaustavio se pomor. Drugo, Tora nekoliko puta Pinhasa imenuje kao unuka Aharona HaKohena.

Treće, B-g na Pinhasa polaže svoj znak odobravanja tako što s njime sklapa "savez vječne kehune" i "savez mira".

Većina pisara Tore pišu *vav* u riječi *šalom* rascijepjeno. Mir koji nastaje iz nasilja, pa čak i nužnog nasilja, ima manu.

Midraš kaže da je 80 *kohanim* u pr-

vom *Beit HaMikdašu* i 300 u drugom *Beit HaMikdašu* potjecalo od Pinhasa. Njemu je dan savez *šaloma*. Razlomljeni *vav* sličan je *judu*, što daje g'matriju za ovu posebnu vrstu riječi *šalom* od 380.

Pojašnjenje... Aharon i njegova četiri sina bili su pomazani za *kohanim*. Svi su njihovi potomci *kohanim* po rođenju. Pinhas nije bio rođen da bude *kohen*, jer je bio rođen prije nego li je Elazar bio pomazan. On prvobitno nije bio uključen u *kehunu* svog djeda, oca, i stričeva. Pinhas je postao *kohen* na jedinstven način – B-žjim ukazom. Drugim riječima, postoje tri načina da se bude *kohen*. Pet je ljudi bilo pomazano kao *kohanim* po B-žjoj zapovijedi. Jednoj je *kehunu* dao B-g. Svi ostali *kohanim* koji su ikada postojali ili će ikada postojati *kohanim* su zbog toga jer su rođeni od *kohena*.

(Moguće je biti rođen od *kohena*, a ne biti *kohen* – na primjer, sin *kohena* i razvedene žene **nije** *kohen*, ali nemoguće je biti *kohen* a da nisi rođen od *kohena* – osim kod Aharona, Nadava, Avihua, Elazara, Itamara, i Pinhasa.)

Zapažanje... Tora imenuje Zimrija i Kosbi kada na početku *paršat Pinhas* opisuje taj događaj, dok su na kraju Balaka, kada se događaj stvarno i zbio, oni anonimni.

Zatim, B-g kaže Mošeu da krene u boj protiv Midjana kao čin odmazde što su zaveli Izrael na služenje Baal Peoru. (Do bitke ne dolazi sve do sljedeće *sedre*, ostatak Pinhasa je neka vrsta digresije.)

Moav je bio partner Midjana i treba ga uvrstiti u ovaj osvetnički rat. Neki tumače da je Moav bio pošteđen ove bitke zbog zasluga Rut. (Zapazite da B-g može "pripisati zaslugu" ne samo za prošla dje-

la već i za ona koja su tek u budućnosti.) Neki komentari objašnjavaju da je između Moava i Midjana postojala jedna bitna razlika. Moav je bio u strahu od Izraela. Bojali su se da će oni zauzeti njihovu zemlju. I zbog toga su se htjeli boriti protiv nas. Midjan je pristao pomoći Moavu vođen vlastitom željom da uništi Židovski narod. Oni su otišli tako daleko da su iskoristili svoje žene da navedu Izraelce na nemoral i poganske obrede. B-žja zapovijed o odmazdi usmjerena je na ovaj drugi tip neprijatelja.

Levi - druga aliya - 47 p'sukim (26,5-51)

Ovo je najduža druga *aliya* u Tori, a glavni konkurent joj je *Ki Tisa*. Samo 2 druge *alijot* su duže.

U sklopu priprema za regrutiranje vojske za bitku s Midjanom, vrši se novi popis stanovništva. Tora nabraja svako pleme, njihove obiteljske podskupine, i broj svih muškaraca doraslih za vojsku.

Kao dodatak ovoj informaciji, zanimljivo je primijetiti materijal "dodatno" spomenut u ovom odjeljku, a to je:

Pod Reuvenom, Tora nam govori o Datanu i Aviramu koje je, zajedno s Korahom, progutala zemlja. Tora nam potom ukazuje na to da Kora-

(nastavak s 2. stranice) **OU Israel's Torah Tidbits: Alija po alija**

hovi sinovi nisu poginuli. Korah je bio iz Levija. Uključivanje Korahovih sinova na ovom mjestu nema značaja za popis stanovništva, ali nas uči o moći *tešuve*. Korahovi sinovi nisu išli putevima svoga oca. Oni su bili pravedni.

Šimon: zapazite relativno mali broj. Pripadnici Šimonovog plemena bili su glavne žrtve pomora koji je izbio nakon Zimrijevog (jednog od vođa Šimona) ljubovanja.

Jissahar: Jednog od njegovih sinova se identificira kao Jišuva. Komentari kažu da je to Jov, kao što je zabilježeno u Vajigaš. Jov je bilo neprikladno ime (bilo je to idolopokloničko ime). Dodatni *šin* koji je pridodan njegovom imenu simbolički je oduzet od imena njegova oca – koje se pisalo sa dva *šin* no izgovarao se samo jedan.

Primijetite da su Josefovi sinovi zabilježeni kao Menaše i Efrajim – tim redom. Također zamijetite velik porast populacije Menašea, a sma-

njenje broja populacije Efrajima. Smatra se da je porast kod Menašea povezan s činjenicom da je njegovom plemenu dana zemlja s obje strane Jordana. Oni nisu bili ti koji su zatražili da se nasele na istočnoj strani Jordana – bili su to Reuven i Gad. Menaše je bio poslan s njima, recimo to tako, da pazi na druga dva plemena. Ne bi bilo pošteno dati im manji dio *Erec Jisraela* (zapadne strane Jordana). Njihov porast populacije priskrbio im je na “regularan” način dio na zapadnoj strani uz njihov teritorij na istočnoj strani rijeke.

Menaše: tu se upoznajemo s pet kćeri Celafhada. Uskoro ćemo još čuti o njima.

Binjamin i Dan: Zapazite da je Binjaminovih deset sinova stvorilo manje pleme od jednog Danovog sina. Ovo se smatra poukom da ne možemo predviđati B-ga. On ima plan, mi činimo ono što moramo učiniti, a On “vuče konce”.

Ašer: Zapazite rijedak slučaj da se uključuje kćer – Serah bat Ašer. Njoj se pripisuje izuzetna dugovječnost, i smatra je se mostom između Jaa-kova i njegovih sinova s jedne strane, i novog naroda Izraela koji je iskrsnuo iz egipatskog ropstva. Serah je živjela tijekom čitavog egipatskog iskustva, pa još malo.

Još jedna primjedba u vezi početka *alije*. Reuven se naziva *b'hor Jisrael*. Ovo je vrijedno spomenuti u svjetlu činjenice da je Reuven “izgubio” status provorođenog u korist trojice svoje mlađe braće. *Kehuna* je otišla Leviju, kraljevstvo je bilo predodređeno Jehudi, a dvostruki dio *b'hora* otišao je Josefu. Pa ipak, Tora Reuvena naziva *b'hor Jisraela*.

Šliši - treća alijsa - 19 p'sukim (26,52-27,5)

Tim će ljudima zemlja biti raspodijeljena. Konkretna podjela zemlje izvršit će se (božanskim) ždrijebom, i on će obuhvaćati kako ovaj popis naroda, tako i onaj odmah nakon Izlaska.

Tora nadalje razrađuje u detalje obiteljsko stablo Levija (čije pleme nije dobilo zemlju). Posebna se pažnja poklanja Amramovoj obitelji – i to, njegovoj ženi (Levijevoj kćeri) Joheved, Mošeu, Aharonu i njegovim sinovima, te Miriam.

Niti jedna osobe s ovog popisa naroda nije bilo u prethodnom popisu, izuzev Kaleva i Jehošue.

Celofhadove kćeri (ovdje predstavljene kao 6. generacija od Josefa, neuobičajeno dug zapis o porijeklu) pristupaju Mošeu, Elazaru HaKohe-

(nastavak s 3. stranice) **OU Israel's Torah Tidbits: Alija po alijs**

nu, plemenskim vođama, i narodu, te zahtijevaju za sebe posjed u Izraelskoj zemlji budući da njihov otac nije imao sinova. One naglašavaju da njihov otac nije sudjeovao u Korahovoj pobuni, već je umro zbog svojih vlastitih grijeha (Celofhad je vjerojatno bio onaj koji je "sakupljao šiblje" te bio pogubljen zbog skrna-vljenja šabata).

Moše apelira na B-ga da donese odluku za njihov slučaj. (Komentari kažu da su dijelovi zakona o nasljeđivanju na čas nestali iz Mošeova pamćenja, kao kazna za neprimjereni komentar koji je izrekao ili da se oda počast ovima koje su toliko voljele zemlju Izrael - Celofhad-ovim kćerima - time da se zakoni o nasljeđivanju iznesu "njima", ili oboje.)

R'vi'i - četvrta alijs - 18 p'sukim (27,6-23)

B-žji je odgovor Celofhadovim kćerima pozitivan - one će dobiti kako dio koji pripada njihovu ocu, tako i dio djedovskog dijela (preciznije, dvostruki dio Heferove parcele, Celofhad je bio Heferov prvorođenac. Primijetite da su i Hefer i Celofhad među onima koji su izašli iz Egipta).

Dalje, zakoni o nasljeđivanju ovime utvrđuju sljedeće:

Sin(ovi) muškarca ga nasljeđuje. Ako nema sinova, nasljeđuju ga kćeri. (Kada čovjek ima i sinove i kćeri, njegovi sinovi nasljeđuju i odgovorni su da svime potrebnim snabdijevaju kćeri, makar to značilo da idu i prose od vrata do vrata.) Muškarca bez djece nasljeđuju nje-

gova braća, a ako nema braće, najbliža rodbina po očinskoj liniji obiteljskog stabla.

[Rambam i Hinuh nagurali su sve aspekte naljeđivanja u jednu pozitivnu *micvu*; drugi koji nabrajaju *micve* odvajaju neke aspekte, poput *b'hora*]

Sljedeće, B-g kaže Mošeu da se popne na Har HaAvarim i promotri Zemlju u koju on (Moše) neće ući. Moše se potom treba pripremiti za smrt.

Nakon što je upravo zapovjedio podjelu zemlje prema popisu i ždrijebu, Moše je mogao pomisliti da je odluka kojom je onemogućen njegov ulazak u zemlju bila opozvana. Stoga, to što mu je rečeno da

pogleda zemlju i pripremi se za smrt, dolazi kao bolni podsjetnik da je odluka i dalje na snazi.

"I Moše progovori B-gu rekavši." Ova jedinstvena varijacija najčešćeg retka u Tori stvara dramatičnu i napetu atmosferu dok čekamo da vidimo što će to on upitati B-ga. Hoće li moliti za svoj život? Hoće li tražiti da mu bude dopušteno makar kratko putovanje u voljenu zemlju Izrael? Moše Rabenu moli da se na njegovo mjesto postavi pogodan vođa. Istinski vođa naroda prije svega i više svega brine o onima za koje je zadužen. To je dio velike ostavštine Mošea Rabenu.

B-žji odgovor na Mošev zahtjev dolazi trenutačno. Jehošuu treba

predstaviti narodu kao Mošeovog nasljednika i Moše ima na njega prenijeti dio svog "veličanstva". Elazar je već preuzeo Aharonovu ulogu, i upravo će Jehošua i Elazar dovesti narod u Zemlju.

Hamiši - peta alijs - 15 p'sukim (28,1-15)

Čitava ova alijs sačinjava čitanje iz Tore na Roš hodeš koji pada tijekom tjedna. Prvi dio sadrži *micvu* o Dnevnim žrtvama, jedna ujutro i jedna prije večeri. (Sve ostale *korbanot* - izuzev *korban Pesaha* - prinosile su se između dva "t'midim".)

(nastavak s 4. stranice) **OU Israel's Torah Tidbits: Alija po alijsa**

Potom Tora govori o "prinosu Musaf" za šabat – dva janjeta. U skladu s tim, mi molimo Musaf na šabat. Musaf na Roš hodeš se sastoji od dva bika, jednog ovna, i sedam jaganjaca. Uz te "olot", treba prinijeti i jarca kao "žrtvu za grijeh". *Korbanot* su popraćene vinom za lijevanice (različite količine za različite životinje), te smjesom finog brašna i ulja, poznatom kao *m'nahot*.

Šiši – šesta alijsa – 27 p'sukim (28,16-29,11)

Zatim Tora predstavlja *musafim* za praznike, počevši od Pesaha. Primijetite da je svaki dan Pesaha točna "preslika" prvog dana (za razliku od Sukota). Potom, Šavuot – koji se ovdje naziva *Jom HaBikurim*. Musaf za Šavuot ovdje se ubraja u *micve* – *micva* Pesaha je već ubrojena u *parši*

Emor. Zatim dolazi Roš hašana, ovdje nazvana *Jom t'rua*. Njezin Musaf također se već otprije ubraja u *micve* (*Emor*), no *micva* puhanja u šofar se ubraja ovdje. Budući da je Roš hašana također i Roš hodeš tišri, prinose se dvostruki *musafim*.

Tora ne kaže: **Puhat ćeš u šofar**. Ona nam kaže da trebamo imati *Jom t'ru'a* na prvi tišreja. O tome što to znači, Gemara nas uči koristeći *g'zeira šava* (paralelno izvođenje) za *jovel*. Šofar je jedna od nekolicine *micvot* koje Tora zapovijeda na indirektan način.

Zatim dolazi Musaf Jom kipura. Svi su *hagim* predstavljeni ovdje, te prethodno u *Emor* (osim drugih referenci).

Š'vi'i – sedma alijsa – 29 p'sukim (29,12-30,1)

Na posljjetku, *musafim* Sukota i Šmini acereta. Broj životinja na Sukot varira od dana do dana, do ukupnog broja od 70 bikova, koji je simbolički univerzalan broj. Ovi odlomci o musafu za *hagim* su pojedinačni maftiri za blagdane.

Sedra završava upućivanjem na druge *korbanot* u *Mikdašu*. I na samom kraju, sažetak/ pasuk koji razdjeljuje – *I Moše ispriopovijeda narodu sve što je Hašem zapovjedio*. Posljednjih 6 p'sukim ponovo se čitaju za Maftir. ■

Rabbi Jack Abramowitz:

Tarjag - 613 zapovijedi

400. Posljednji od Celofhada: Obaveza izvršavanja zakona nasljeđivanja

... ako čovjek umre a da iza njega ne ostane nijedan sin ... (Brojevi 27,8)

401. Dva puta dnevno, svaki dan: Obaveza da se prinese dva janjeta dnevno

Ovo je prinos na vatri koji ćete prinijeti pred B-gom ... (Brojevi 28,3)

Narodu je bio zapovjedbano da svaki dan prinesu dva janjeta kao *korban ola* (žrtvu paljenicu), jednog ujutro i jednog poslijepodne. Njih se nazivalo *korban tamid*, što znači "stalna žrtva", budući da se prinosila svakodnevno, dodatno uz sve žrtve koje su se prinosile za Šabes, Roš hodeš, Pesah, Jom kipur ili bilo koju drugu priliku.

Razlog za tu *micvu* sličan je onome što smo rekli o žrtvama: svrha im je da nas približe B-gu. Te su žrtve bile prinošene kontinuirano, tako da imamo stalan i trajni odnos s Njim. Ako svakog jutra i večeri pripremamo hranu za svoje tjelesne potrebe, ništa manje ne bismo smjeli učiniti za svoje duhovne potrebe.

Čak i danas, kad nema Hrama, naše svakodnevne molitve odgovaraju tim žrtvama. "Ali," pitate se, to vrijedi samo za *šaharis* i *minha*. Što je s *maarivom*? "Pa, znate da samo *šaharis* i *minha* imaju *hazaras hašac*, "predmoliteljevo ponavljanje" Šemone Esre? To je stoga što tiha Amida, koja se kazuje u privatnosti, korespondira s oosobnim molitvama koje su Abraham, Izak i Jakov kazali u Tori. Javno ponavljanje radi se samo za *šaharis* i *minha* jer one korespondiraju s dvije žrtve zajednice koje su se prinosile u Hramu.

Rambam (Maimonides) smatra obavezu prinošenja obaveze dnevne žrtve jednom *micvom*. Ramban (Nahmanides), međutim, smatra jutarnju *tamid* i poslijepodnevnu *tamid* zasebnim *micvos*. Njegov je razlog to što obaveza za te dvije žrtve vrijedi u različito vrijeme, i one nisu međusobno isključive. (To jest, čak i ako nisu prinijeli jutarnju *tamid*, i dalje će zasebno biti dužni prinijeti popodnevnu *tamid*.)

Ta se *micva* primjenjuje u vrijeme kada je hramska služba na snazi. U Talmudu se o tome raspravlja u traktatima *Tamid* (osobito na str. 30b-31b) i *Jomi* (15a-b). Kodificirana je u Mišne Tora u *Hilhos Temidin U'Musafin*. Ova je *micva* 39. od 248 pozitivnih *micvi* u Rambamovom *Sefer HaMcvosu*.

402. A onda još: Obaveza prinošenja dva dodatna janjeta na Šabes

A na dan subotnji... (Brojevi 28,9)

403. Dodatni puni mjesec: Obaveza da se prinesu dodatne žrtve na Roš hodeš

I na mladaše... (Brojevi 28,11)

404. Vrlo posebno: Obaveza da se prinese dodatna žrtva na Šavuos

Na dan kad donosite svoje prvine, kad donese prinos novog brašna B-gu, vaš Blagdan tjedana ... (Brojevi 28,26)

405. Glasno trubljenje!: Obaveza da se čuje šofar na Roš hašanu

... to će biti dan trubljenja u trube ... (Brojevi 29,1) ■

Sefer Hamicvot Hakacar

Zapovijedi koje se danas mogu poštivati

kako ih je sakupio Hafec Hajim

Negativne zapovijedi

121, 122, 123. Negativna je zapovijed ne biti spolno intiman sa ženom i njezinom kćeri

kao što pismo kaže, *nećeš otkriti golotinju žene i njezine kćeri* (Va-jikra 18,17)

Negativna je zapovijed, također, ne biti spolno intiman sa ženom i kćeri njezina sina

kao što Pismo kaže, *kćerju njezina sina, itd. (isto)*

Negativna je zapovijed, nadalje, ne biti spolno intiman sa ženom i kćerju njezine kćeri

kao što Pismo kaže, *ili kćer njezine kćeri nećeš uzeti (isto)*. Od trenutka kada se čovjek oženi ženom, njezina majka, majka njene majke, i majka njena oca postaju mu zabranjene, a jednako tako i njena kćer, kćer njene kćeri, i sinova kćer. Za svaku od tih šest žena kazna je smrt spaljivanjem u vatri, ako je čovjek spolno intiman s bilo kojom od njih za života njegove žene, bez obzira da li je na taj način bio prislan s namjerom da je uzme za ženu

ili zbog nemoralna. Ako je bio spolno intiman s bilo kojom od njih nakon smrti svoje žene, uključena je kazna *karet*; a ako je bilo nehotice, zahtijeva se *hatat*.

Točno je da ukoliko netko oženi neku ženu njene mu rođakinje time postaju zabranjene. No ako je imao nemoralan odnos s nekom ženom, neće mu postati zabranjeno da oženi njene rođakinje. Jedino su mudraci, blagoslovljeno bilo sjećanje na njih, zabranili ženidbu za te rođakinje za vrijeme života žene s kojom je prethodno imao nemoralan odnos. Ako je, međutim, uzeo jednu od njih ne mora se od nje razvesti.

Odnosi među srodnicima u drugom koljenu, prema odredbama učenjaka su, za ženu i kćer njezinog sina: kćer sinovljeva sina vlastite žene; majka oca majke njegove žene; majka majke oca njegove žene; majka očeva oca njegove žene. Odnosi među srodnicima u drugom koljenu, prema odredbama učenjaka, za ženu i kćer njezine kćeri, jesu: kćer kćeri kćerke njegove žene; majka majčine majke njegove žene.

Ovo je na snazi na svakom mjestu i u svako vrijeme. ■

Rabbi Dr. Azriel Rosenfeld:

Šulhan Aruh

Šulhan Aruh ("postavljeni stol") skup je onih područja halahe - židovskog vjerskog prava - koja su danas primjenjiva. Sastavio ga je Rabi Yosef Karo iz Safeda (Izrael) otprilike 1560. godine, i postao je općeprihvaćen kao mjerodavan nakon što ga je Rabi Moshe Isserls iz Krakova (Poljska) oko 1570. godine nadopunio napomenama (poznatim kao Mapa - "stolnjak") iznoseći pravori-ke kojih se drže aškenaski Židovi.

Dio I: Orah hajim

Poglavlje 35 - Služba za Pesah; omer i Šavuos

Stol bi trebao biti postavljen 14. nisana, ali **kiduš** se ne smije kazati prije mraka (472,1). Seder (služba uz večernji obrok na Pesah) treba provesti brzo kako bi djeca mogla ostati budna (472,1). Na stolu bi trebalo biti postavljeno fino posuđe, a sjedala bi trebala omogućiti naslanjanje (na lijevu stranu, 472,2-3). O tome tko se mora nasloniti vidi 472,4-6; o tome kada se treba nasloniti vidi 472,7. Svatko treba popiti četiri čaše (po mogućnosti crnog) vina, od kojih je svaka volumena 1-1/2 jaja, u odgovarajućim trenucima Sedera (472,8-15). Djeci bi trebalo dati zaloga da bi bili svjesni jedinstvenosti Sedera (472,16).

Kiduš se kaže na prvu čašu, i završava blagoslovom "... Koji nas je održao na životu ..."; petkom navečer spominje se šabat, a u subotu navečer se kaže Havdala (473,1). U vezi natakanja i pijenje vina vidi 473,1-3. Pripremljen je tanjur u kojem se nalaze tri macesa (vidi 475,7); *maror* (gorko bilje); *haroses* (voćni umak za *maror*); povrće; slana voda ili ocat (umak za povrće); meso i jaje; trebaju biti složeni po redosljedu kojim se uzimaju na Seder (473,4-5). Ruke se operu (bez blagoslova), povrće se umoči, i kaže se blagoslov "... Koji stvara plod zemlje" (473,6). Srednji se maces trga na pola, jedan se dio stavlja na stranu da ga se pojede na kraju obroka, i kaže se "Ovo je kruh ..." (473,6). Natoči se druga čaša, (djeca, ako je moguće) postavljaju pitanja ("Po čemu je ova noć drugačija ..."), kažu se odgovori (Hagada) (473,7), a čaša se popije (474, 1).

Ruke se operu (s blagoslovom), kaže se blagoslove "... Koji je izveo kruh iz zemlje" i "... Koji nam je zapovjedio da jedemo maces", i pojede se *ke-zajis* (količina volumena masline, vidi 486,1) od gornjeg i srednjeg macesa (475,1). Isti volumen *marora* se umoči i pojede nakon što se kaže blagoslov "... Koji nam je zapovjedio da jedemo *maror*" (475,1). Zatim se radi *maror* sendvič s trećim macesom te ga se jede nakon što se kaže "U spomen na Hram ..." (475,1). U vezi iznimnih situacija vidi 475,2-6. Uobičajeno je tijekom obroka jesti jaja; različiti su običaji u vezi jedenja pečenog mesa (476,1-2), ali u svakom slučaju ne smije se reći "ovo meso je za Pesah" (469,1).

Pri kraju obroka, prije ponoći, pojede se *ke-zajis* od dijela macesa koji je bio stavljen na stranu (477,1-2); poslije se ne smije ništa više jesti (478,1-2). Toči se treća čaša, navodi se milost, kaže se blagoslov nakon jela (479,1), i kaže se "Izlij..." (480,1). Četvrta čaša se natoči, kaže se ostali dio Halela (Psalmi 115-118), čaša se popije, a blagoslov "... za lozu ..." se kaže (480,1). Jedino se voda može piti nakon četvrte čaše; vidi 481,1. Tada treba razgovarati o zakonima Pesaha i priči o Izlasku dok se ne zaspi (481,2). O tome što učiniti ako nema dovoljno macesa ili vina, vidi 482,1 i 483,1; u vezi osobe koja se zaklela da neće jesti maces vidi 485,1; u vezi ponavljanja Sedera za druge vidi 484,11.

U vezi teksta večernje, jutarnje i popodnevnice Amida na Pesah vidi 487,1.3. Kiduš se uvečer ne kaže u sinagogi (487,2). Halel se govori nakon jutarnje Amida (488,1-2); u vezi govorenja Halela uvečer vidi 487,4.

U vezi čitanju iz Tore i Proroka vidi 488,3. Molitva za kišu prestane se kazivati od službe Musaf (488,3). Druge večeri počinje brojanje *omera* (tijekom 49 dana); broji se stojeći i prethodi mu blagoslov "... Koji nam je zapovjedio o brojanju omera" (489,1). Detalje u vezi brojanja potražite u 489,1-9; 50. dan omera je Šavuos. Novi urod žita ne smije se jesti do 18. nisana (17. u zemlji Izraelovoj, vidi 489,10). U vezi čitanju za drugi dan vidi 490,1; u vezi molitava i čitanja u dane između vidi 490,2-6.9. Nakon drugog dana, iz Halela se izostavljaju prvi odlomci Psalama 115 i 116 (490,4). U vezi molitava i čitanja sedmog i osmog dana vidi 490,7-8; "... Koji nas je uzdržao na životu ..." se izostavlja iz Kiduša u te dane.

Uobičajeno je ne postiti na dan nakon blagdana (429,2; 494,3), a običaj je da se na Pesah čita Pjesma nad pjesama, na Šavuos Knjiga o Rut, te Propovjednika na Sukos (*Tabernacles*, 490,9). U Havdali nakon blagdana, izostavljeni su blagoslovi za vatru i miomiris (491,1). U vezi Havdale kada blagdan pada u subotu navečer vidi 473,1; 491,2; 599,1. Neki imaju običaj postiti na prvi ponedjeljak, četvrtak i ponedjeljak nakon mjeseca nisana i tišreja; vidi 492,1. Uobičajeno je ne vjenčavati se ili rezati kosu između Pesaha i 33. dana omera, te ne govoriti Tahanun na 33. dan; vidi 493,1-3. Žene imaju običaj da ne rade noću između Pesaha i Šavuosa (493,4). U vezi molitava i čitanja na Šavuos vidi 494,1-2. Običaj je na Šavuos ukrasiti kuću i sinagogu travom, te jesti mliječnu hranu prvoga dana; vidi 494,3. Tahanun se ne govori od prvog do osmog dana sivana (494,3). ■

Pitanja za samostalno učenje:

Teme za razmatranje uz šabatni stol

Po čemu je Pinehas tako poseban?

Što je to u Pinehasovom ubojstvu Zimrija bilo toliko vrijedno da je zaustavilo B-žanski pomor i dalo mu poseban statusa i B-žansku naklonost?

- Da li je Pinehas svojim činom uzeo zakon u svoje ruke ili je samo slijedio zapovijedi? Ako je ovo prvo u pitanju, zašto to nije bilo samo dopušteno, nego još i pohvaljeno? Ako je potonje, po čemu je Pinehasov čin bio jedinstven? Usporedite pristupe Bavlija i Sifre i poduprite svaku od mogućnosti iz stihova.
- Je li Zimrijevi grijeh bio blud ili idolopoklonstvo? U kakvoj je to vezi s grijehom naroda? Kako te različite mogućnosti utječu na vaše shvaćanje Pinehasovog postupka?

Pinehas - čin i nagrada

Bemidbar 25 započinje s bludom djece Izraelove sa Moabskim ženama, što je dovelo do njihovog idolo-

poklonstva Baal Peoru i izazvalo B-žanski gnjev. Po Hašemovoj naredbi Moše potom naređuje Izraelskim sucima da pobiju sve koji su iskazali štovanje Baala Peoru, i čitatelj u strepnji iščekuje da vidi što će se dogoditi.

Odjednom se Tora prebacuje na nešto drugo. Bez da nam kaže jesu li suci izvršili svoj zadatak, Tora umjesto toga pripovijeda da je čovjek (kasnije identificiran kao Zimri) doveo Midjanku u svoj šator, na očigled Mošea i naroda, da ih je Pinehas oboje usmrtio, i da se zbog toga Hašemov bijes smirio.

Koja je, dakle, veza između Zimrijevog grijeha s Midjankom i prvobitnog grijeha naroda sa Moabskim ženama, te njihovog štovanja Baal Peora? Da li je Zimrijevi čin bio nešto sasvim različito, ili je to također bio čin obredne prostitucije? Zašto se Pinehas uključio? Je li on bio jedan od prvotnih sudaca koje je Moše zadužio da izvrše smrtnu kaznu ili je postupio na vlastitu inicijativu? I kako je zapravo Pinehasov čin

uklonio Hašemov gnjev i zaustavio pošast koja je počela zbog prvobitnog grijeha s Peorom?

Savez s Pinehasom

Pinehasov čin ne samo da je uspio poštediti naciju daljnje katastrofe, već je njemu priskrbio poseban status i B-žansku naklonost.

Ovi stihovi izazivaju dodatna pitanja:

Što je bilo toliko jedinstveno hvalevrijedno u Pinehasovom nasilnom činu što mu je priskrbilo vječni savez mira i svećeništva?

Ako je Pinehas samo slijedio zakone Tore, čime je zaslužio takvu iznimnu nagradu? A ako nije, što mu je dalo za pravo da uzme zakon u svoje ruke, da ne spominjemo da je još bio i nagrađen za krv koju je prolio?

I osim toga, što su ta B-žanska obećanja nadodala onome što je Pinehas već posjedovao na osnovu svog svećeničkog porijekla? ■

Prevela Tamar Buchwald

Rabbi Shaul Rosenblatt:

Dobra orijentacija

Pinhas je nagrađen za svoj hrabri čin iz prošlotjednog odjeljka time što postaje svećenik. B-g zapovijeda Mojsiju da napadne Midjance kao plaću za njihov uspješan pokušaj da zavedu židovski narod na štovanje idola i druga odvratna ponašanja. Raspravlja se o podjeli zemlje Izrael. Pet kćeri Celfahada – čovjeka koji je umro u pustinji bez sinova – dolaze k Mojsiju i zauzimaju se za svoje pravo nasljeđivanja. One vjeruju da je Mojsije učinio pogrešku i Mojsije pita B-ga koji odgovara u njihovu korist. Kćeri mogu dobiti nasljedstvo kao i sinovi. Nama u 21. stoljeću to izgleda normalno, ali u svoje vrijeme to je bilo revolucionarno. Odjeljak završava popisom žrtava za svaki blagdan.

U događaju sa Celfahadom, komentator Raši naširoko objašnjava zašto Tora prati porijeklo njegovih kćeri sve do Josipa. On objašnjava da kao što je Josip bio pravedan čovjek, tako je bila i svaka sljedeća generacija, uključujući i ove žene.

Međutim, ovdje postoji mala nedosljednost, jer dva stiha nakon toga kćeri objašnjavaju Mojsiju da je njihov otac umro 'u svom grijehu'. Kako onda Tora sugerira da je on bio pravedan čovjek?

Mislim da je odgovor očigledan i to je nešto o čemu često govorim. I govorim o tome često s razlogom. Jer vidim da je ljudima ponekad teško to shvatiti. Stvar je u tome da suprotno od pravednika nije grešnik. Jer 'pravednost' je stvar namje-

re. A 'grešnost' je stvar djelovanja. Dobri ljudi 'griješe'; loši ljudi čine mnogo dobra u svijetu. U židovskom razmišljanju, biti dobar ili loš nije stvar onoga što činiš, već je stvar tvoje orijentacije i smjera u kojem se krećeš.

Suprotno od pravednika nije grešnik.

**Jer 'pravednost' je
stvar namjere.**

**A 'grešnost' je
stvar djelovanja**

Ja sam rabin, ali kršim zakon Tore. I činim to često. I svjesno. Ali činim to u trenucima frustracije, obeshraćenja, razočaranja. Kada dođem k sebi, razočaran sam zbog onoga što sam učinio. Poželim da to nisam učinio. I najvjerojatnije (iako ne uvijek), pitat ću se postoji li način da ispravim ono što sam učinio – pri-

mjerice, tako da se ispričam. Želim biti dobar, želim doprinosti, dobro je moj krajnji cilj ponad svega u životu – iako imam i svoje lakomislenne trenutke. Kao takav, gledam na sebe kao na dobrog čovjeka koji teži tome da nastavi rasti.

Kada Tora nekoga naziva 'lošom' osobom, ona misli na nekoga tko je drugačije orijentiran. On brine samo o sebi, o svojim željama, svojim strastima, svom egu, više no što brine o tome da bude dobar. Postoje vremena kad će on učiniti dobro jer bez obzira na sve ostaje duša stvorena na B-žju sliku. A ponekad se duhovna srž izražava unatoč svemu. No vjerojatno, kada se vrati svom uobičajenom površnom sebi, on neće mariti za ono što je učinio, a možda će čak i požaliti što je to učinio. Po mom mišljenju, 'loši' ljudi, čak i po toj definiciji, su samo neki rijetki u ovom našem svijetu. 'Loši' ljudi, koji su loši u svojoj srži, uopće ne postoje.

Naravno, postoji srednja opcija prosječnosti. Ponekad slijediš božanske misli, a ponekad ne – bez definitivne orijentacije.

Celfahad, otac pravednih kćeri, bio je i sam pravedan. Da, on je griješio, kao i svi mi. Ali njegova je orijentacija bila ka dobru i to je ono što je važno. Tora ga opisuje kao dobrog – unatoč činjenici da je, poput svakoga od nas, on bio daleko od savršenog.

Šabat šalom. ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi David Stav:

Žedanje za našom baštinom

Ako pogledamo na naše hebrejske kalendare, primijetiti ćemo da smo ušli u „Tri tjedna“ koji su započeli sedamnaestog dana mjeseca tamuza, dana kada su probijene zidine Jeruzalema, a koji će završiti devetog dana mjeseca ava – na *Tiša B'Av*, dan kada je uništen Hram.

Iako ne mora postojati nikakva formalna poveznica između tema koje odjeljci Tore donose tokom ovog vremenskog perioda, zanimljivo je da se odjeljak Pinhas uvijek čita tokom „Tri tjedna“, ili vrlo blizu njih. Površno gledano, teme o kojima govori *parša* Pinhas nemaju ništa zajedničko sa žaljenjem i uništenjem, ali ako pobliže pogledamo te stihove, otkrit ćemo drugi sloj značenja koji bi mogao objasniti povezanost sa ovim vremenom u godini.

Jedna od mnogih tema o kojima se govori u ovom odjeljku, a koja je detaljno razrađena, jest kako će se podijeliti zemlja između plemena: Kako će se odmjeriti baština? Hoće li se to činiti utemeljeno na žrijebu, na veličini plemena, ili na nečem drugom?

Zatim, naizgled niotkuda, čitamo o pet sestara koje dolaze pred Mošea i svećenika Elazara. One se obraćaju najvišem dostupnom autoritetu sa sljedećim zahtjevom: „Naš je otac umro u pustinji... Zašto bi se odstranilo ime našega oca iz njegova roda budući da nije imao sina? Daj nama posjed među braćom našega oca.“ (*Brojevi 27,3-4*).

Ovih dana, dok se prisjećamo uništenja naroda i Hrama, u Tori čitamo o lekcijama koje nas uče kako da se vratimo u zemlju

Celafhadove kćeri žele primiti dio zemlje u baštinu jer ne žele da ime njihovog oca bude izbrisano iz nasljeđa zemlje Izrael. Do tog vremena, zakon o nasljeđivanju bio je takav da su braća umrloga – stričevi kćeri – nasljeđivali zemlju svog brata, dok su kćeri ostajale bez nasljeđa. Tako bi ime njihovog oca moglo lako nestati s mape nasljedstva.

Moše, ne znajući odgovor na ovaj zahtjev, iznosi to pitanje pred Hašem koji odgovara da su kćeri u pravu i da im treba dati nasljedstvo njihovog oca (*stih 7*).

Naši rabini zapanjeni su ovom pričom: „Njihov je zahtjev pravedan. Sretan je onaj s čijim se riječima Sveti, da je blagoslovljen, složi“ (*Midraš, Sifre*).

Uistinu, to je vrlo impresivno. Pet žena dolazi pred Mošea i, iz poštovanja prema njihovom zahtjevu, Tora nam daje ovaj poseban zakon.

Međutim, moramo se također zapitati zašto Hašem nije dao upute Mošeu da taj zakon primijeni prije no što su mu pristupile ove žene. Nakon svega, Moše je bio u potpunosti sposoban predvidjeti svaki mogući scenarij koji bi mogao isplivati, a Hašem je sigurno znao da se treba pronaći rješenje za obitelji bez sinova.

Zašto smo onda trebali čekati na božanski odgovor tako da prvo Celafhadove kćeri postave pitanje koje će iznjedrili tako jednostavan za-

(nastavak s 10. stranice) **Rabbi David Stav: Žedanje za našom baštinom**

kon? Nije li Moše mogao to pravilo uvesti unaprijed?

Odgovor na ta pitanja mogao bi biti povezan s prirodom povezanosti između židovskog naroda i zemlje Izrael. Jasno je da postoji mnogo vrsta zakona i zapovijedi kojima se moramo pokoravati, bez obzira na to koliko smo duhovno povezani s njima. Uzmimo za primjer zabranu krađe ili ubojstva. Čovjek može podržavati tu ideju ili ju smatrati zločinom, ali to nema utjecaja na dužnost tog čovjeka da se pokorava zakonu. U tom slučaju, vjernost zakonu je ključ održanja ljudske civilizacije i temeljnog poretka. Stoga su to apsolutne zabrane i nikoga nije briga sviđa li se ljudima ta ideja ili ne.

Grieh uhoda bio je u tome što su odbili dobru zemlju, a lijek za tu nepravdu je izlivanje ljubavi prema toj zemlji.

Međutim, postoje i ideje i zapovijedi koje su sve osim formalistične, poput zapovijedi da poštujemo svoje roditelje. Rabini nam kažu da netko može davati svojim roditeljima ogromne količine hrane i novca, a ipak biti uvelike nehajan u iskazivanju poštovanja, dok drugi može tjerati svoje roditelje da sudjeluju u teškom radu, poput mljevenja žita na mlinskom kamenu, a i dalje se smatrati punim poštovanja. U tom slučaju, sve ovisi o tome što je u srcu djeteta i koliko poštovanja dijete uistinu osjeća, u načinu na koji dije-

te razgovara sa svojim roditeljima, i tako dalje – a ne u formalnom činu davanja hrane ili slično.

Zemlja Izrael pripada drugoj grupi zapovijedi. Jedan stih iz Tehilima (Psalama) govoreći o ljubavi prema Zemlji Izrael, kaže: „Jer milo je slugama tvojim kamenje njegovo, žale ruševine njegove.“ (102,15). Veliki španjolski pjesnik, rabi Jehuda Halevi, kaže da je spasenje Izraela u velikoj mjeri ovisno o našoj velikoj čežnji i vapaju za time.

Jednako tako, naši životi u zemlji Izrael uvelike ovise o našoj želji da se povežemo sa njom. Grieh uhoda bio je u tome što su odbili dobru zemlju, a lijek za tu nepravdu je izlivanje ljubavi prema toj zemlji. To može biti razlog zbog kojeg je Hašem odlučio da zakon o nasljeđivanju za Celafhadove kćeri mora biti otkriven kao dio njihove inicijative, a ne kao uputa odozgo. Hašem kao da im je time htio reći da je njihova duboka želja za nasljeđem u zemlji njihovih praotaca ključ za dobivanjem tog nasljeđa.

Ovih dana, dok se židovska tradicija prisjeća uništenja naroda i Hrama – događaja koji su se dogodili davno – u Tori čitamo o lekcijama koje nas uče kako da se vratimo u zemlju – s ljubavlju, čežnjom i odušnošću. Nekad davno, ljudima je trebalo mnogo odanosti kako bi uopće iskusili osobine te zemlje, ali danas, sve što trebamo jest pogledati oko sebe i razumjet ćemo da je ta zemlja zaista vrlo dobra – samo moramo tu svoju ljubav izraziti kroz svoja djela.■

Prevela Anja Grabar

Rabbi Ephraim Buchwald: Pinhas i kralj David

Na završetku prošlotjedne *parše*, *parše* Balak, čitamo o revnom postupanju Pinhasa, unuka Velikog svećenika Arona, koji je nasmrtno probio židovskog vođu i midjansku ženu usred javnog čina bluda koji su počinili pred očima naroda.

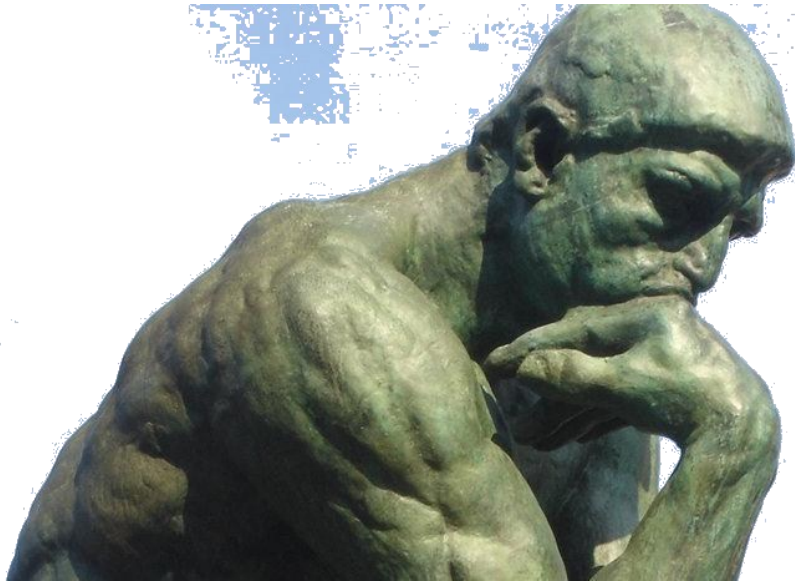
U ovoj parši, čitamo da su oboje prekršitelja koji su poginuli bili znameniti ljudi. To su bili Zimri, sin Salua, princa iz Šimunovog plemena, te Kozbi, kći Cura, jednog od midjanskih vođa.

U prvim stihovima *parše* Pinhas, B-g kaže Mojsiju da će Pinhas, sin Elazara, sina svećenika Arona, biti nagrađen za odvratanje B-žjeg gnjeva od Izraelaca. Učimo da isključivo zbog Pinhasa B-g nije uništio izraelski narod u Svom gnjevu.

U Brojevima 25,12-13, Tora kaže: „Kaži mu dakle: S njime, evo, sklapam savez mira. Neka to bude za nj i njegove potomke poslije njega savez vječnoga svećeništva, jer je revnovao za svoga B-ga i izvršio pomirenje za izraelski narod.“

Rabi Josef B. Soloveitchik pita sljedeće pitanje: Pinhas je počinio ubojstvo u B-žje ime i zbog toga su on i njegovo potomstvo nagrađeni time da im je darovano svećenstvo, te će za sva vremena služiti u Hramu. S druge strane, kralju je Davidu, koji je vodio mnoge bitke za B-ga, rečeno da mu zbog toga što je prolio toliko krvi u bitkama, neće biti dozvoljeno da sagradi Hram u Jeruzalemu. Hram će izgraditi tek Salomon, sin kralja Davida.

Rabi Soloveitchik primjećuje da su

i kralj David i Pinhas počinili djela koja su bila legalno opravdana i kroz koja je B-žje ime bilo posvećeno u svijetu.

**Iako je judaizam
religija mira,
on nije pacifistička religija.
Židovi moraju ustati
sami za sebe,
i oni koji propuste to učiniti
na kraju će sve
predati zlu.**

Rabi Soloveitchik nastavlja sa raspravom o pacifizmu naglašavajući da, iako je judaizam religija mira, to nije religija pacifizma. On kaže da Židovi moraju ustati sami za sebe i da će oni koji propuste to učiniti na kraju sve predati zlu.

Zašto su djela kralja Davida, koja su donijela svetost B-žjem imenu, smatrana preprekom? Ona su tre-

bala biti smatrana prednošću. Činjenica da je kralj David bio B-žji ratnik trebala je potvrditi Davidov zahtjev da bude određen za to da izgradi svetište. To što je David ujediniio ljude, zajedno sa svim njegovim drugim herojskim vojnim poduhvatima, trebalo mu je donijeti prioritet u izgradnji Hrama. Nakon svega, bitke koje je vodio bile su B-žje bitke.

Rabi Soloveitchik ističe da je prije no što se čovjek može posvetiti izgradnji Svetišta, potrebno postići mir i nadvladati sve neprijatelje Izraela. David je bio onaj koji je postigao taj mir. I, iako je Salomonu dozvoljeno da sagradi Hram, njegovo će se kraljevstvo raspasti ubrzo nakon njegove smrti kada se deset izraelskih plemena, pod vodstvom Jeroboama, povuče iz kraljevstva i formira sjeverno kraljevstvo Izraela.

Rabi Soloveitchik sugerira da razlog zbog kojeg Mojsiju nije bilo dozvoljeno ući u Obećanu Zemlju

(nastavak s 12. stranice) **Rabbi Ephraim Buchwald: Pinhas i kralj David**

nije bio nikakav grijeh ili nedostatak, već to što zemlja još nije bila spremna za trajnu svetost. Ta će svetost morati pričekati i doći će kasnije u vrijeme Ezre. Nadalje, da je Mojsije ušao u zemlju, zemlja bi odmah postala u potpunosti sveta te bi automatski nagovijestila Mesiju. Međutim, Svemogući je smatrao da svijet još nije spreman za Mesiju.

Slično je i sa kraljem Davidom. Da je kralju Davidu bilo dozvoljeno sagraditi Hram, Hram bi, zbog Davidovog uzvišenog statusa, trajao zauvijek. No, svijet još nije bio spreman za vječni Hram. Ali kada bude spreman, kralj David i njegov potomak Mesija, bit će oni koji će ga izgraditi. Iako je David zasigurno zavrijedio da sagradi Hram, svijet još toga nije bio vrijedan.

Rabi Soloveitchik zaključuje, „Vojevati pravednu bitku za Hašemovo ime ne diskvalificira čovjeka od služenja u Njegovom Hramu - ako išta, onda to priprema čovjeka za službu kao što vidimo u slučaju Pinhasa. Davidovi ratovi trebali su Davida zapravo učiniti savršenim za graditelja Hrama, osim što je bio previše savršen.“

Rabi Soloveitchikova analiza još uvijek ne uspijeva objasniti zašto je, iako Davidu nije bilo dozvoljeno sagraditi Hram, Pinhasu darovan vječni savez svećenstva. Rabi Soloveitchikov djed, rabi Chaim Soloveitchik pitao je, „Kako je Pinhas mogao biti nagrađen savezom mira? Nakon svega, B-g nagrađuje i kažnjava „mjerom za mjeru“, a Pinhasova djela bila su puna nasilja i prolijevanja krvi?“

Reb Chaim sugerira da se Pinhasovo ponašanje izvana činilo krvavim i nasilnim, no njegovi su unutarnji motivi bili vođeni željom za mirom i blagostanjem židovskog naroda. Tu činjenicu potvrđuje Tora koja kaže (Brojevi 25,11), da „Pinhas... odvrti gnjev Moj od Izraelaca ... i zbog njega Ja u gnjevu Svojem posve ne uništih Izraelaca.“

Reb Chaim pravi razliku između pravog revnitelja, čija su djela upravljena ka B-zjoj časti i kojem su na srcu najbolji interesi za društvo, te lažnog revnitelja, koji je motiviran samopravednim i fanatičnim vjervanjima. Reb Chaim objašnjava da iako i kućanice i mačke mrze miševе, kućanice mrze kada ih moraju ubijati i nadaju se da nikada neće ugledati nijednog, dok mačka željno iščekuje da ulovi još kojeg.

On nadalje objašnjava da se razlika među njima očituje u njihovom stavu prema nasilju. Iskreno revna osoba muči se kada, nakon što je iscrpila sve opcije, osjeća da mora pribjeći nasilju. Osoba koja je motivirana lažnom revnošću potajno se veseli što mora činiti tako.

Ubojstvo je bilo posljednje što je Pinhas htio učiniti. On je bio slomljen zbog činjenice da nije imao drugog rješenja. Njegova je primarna namjera bila donijeti svetost u izraelski tabor i spasiti narod od pošasti koja je već ubila 24000 ljudi. Zbog te zasluge B-g mu je dao vječni savez svećenstva koji je on zaslužio.

Neka biste bili blagoslovljeni. ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi Berel Wein:

Obitelj i asimilacija

Tora za nas donosi genealogiju Pinhasa, tog istinskog fanatika s opravdanjem u Židovskoj povijesti. Mnogo je razloga izneseno u vezi toga zašto se Tora osjetila ponukanom da nam kaže imena njegovog oca i djeda. Mnogi su komentatori u ovome vidjeli objašnjenje da se opravda Pinhasov postupak, dok drugi naglašavaju da je to objašnjenje za Pinchasovu nagradu i B-g mu daje blagoslov mira.

No, osim tih spoznaja postoji još jedns općenitija poruka koju Tora bilježi za nas. A to je da ponašanje osobe utječe na sve članove njezine obitelji, čak i onih iz prethodnih generacija, koji se više ne mogu brojati među žive.

Veliki čin posvećenja B-žjeg imena, poput onoga koji je učinio Pinhas podiže i ugled i status prethodnih generacija. Moj je rebe u ješivi sažeo ovu lekciju na svoj uobičajeno koncizan i jezgrovit način: "Ako se i

tvoji djedovi i tvoji unuci ponose tobom i onime što si postigao onda je vjerojatno i Nebeska presuda za tebe povoljna."

Naša ideja besmrtnosti temelji se na naraštajima naše obitelji, kako prethodnih pokoljenja, tako i potonjih. Nalazimo opravdanje svog života i nastojanja u uspjesima onih koji dolaze poslije nas i nastavljaju naše vrijednosti i vjeru. Mi ne možemo kontrolirati ono što će djeca i unuci učiniti, s kim će stupiti u brak i kakav će život voditi. Ali u sebi osjećamo da smo povezani s razvijanjem njihovih života i onoga što će poduzeti.

Tora za nas ističe da se Pinhasov fanatizam nije pojavio ni iz čega. Tora svakome dopušta slobodu volje i ponašanja. Ni dobro ni zlo ponašanje nikada nisu predodređeni. Ipak, kao što nam je medicina pokazala, u fizičkom svijetu postoji element fizičke pred-

dređenosti u našoj DNK. A ta DNK utječe i na naše moralno ponašanje.

Judaizam je uvijek sebe zamišljao ne samo kao univerzalnu vjeru, već i kao osobitu obitelj. U našoj svakodnevnoj molitvi mi se neprestanice prisjećamo tko su bili naši preci koji su postavili osnovu svega. Svojoj djeci dajemo imena u spomen onih koji su bili prije nas. Mi uzdižemo osjećaj za obitelj i odanost do vrijednosti do kojih naše obitelji drže.

Jedan od najdestruktivnijih trendova suvremenog društva je erozija osjećaja za obitelj, u svijetu, a posebno među Židovima. Asimilacija znači napuštanje obitelji, a napuštanje obitelji svakako pridonosi pojačanoj asimilaciji i gubitku Židovskih osjećaja i identiteta. Ironično je da u vremenu poput našega, kada većina djece ima privilegiju da poznaje djedove i bake, pa čak i pradjede i prabake, odnosi između

(nastavak s 14. stranice) **Rabbi Berel Wein: Obitelj i asimilacija**

generacija u mnogim Židovskim obiteljima su potrošeni i nejak.

Pinhas dolazi stoga da pojača ovaj koncept zajedničkog povezivanja generacija - prošlih, sadašnjih i budućih. Važno je za nas da poznamo Pinhasovu genealogiju, jer inače nemamo pojma tko je bio Pinhas i zašto je postupio kako je postupio u tim danim okolnostima.

Najdragocjenija roba

U ovoj parši zabilježeno nam je još jedno brojanje židovskog naroda. Iako su brojevi podudaraju gotovo sasvim točno s brojevima koji su izneseni na početku knjige Bamidbar, Tora ipak kroz njih ponovno prolazi, vrlo detaljno i precizno. Svi komentatori Tore borili su se pronaći smisao u tom ponovnom prebrojavanju Izraela.

Podjednako je zabrinjavajuća činjenica da je tijekom desetljeća izraelskog boravka u pustinji došlo do bitne promjene u broju. Čini se da nas je Tora vrlo rano željela obavijestiti o tome da će malobrojnost biti značajka Židovskog naroda kroz njezinu tisućljetnu povijest.

Židovski narod, tijekom posljednjih sedamdeset osam godina, tek treba nadoknaditi brojčanost koju je izgubio tijekom holokausta. Prebrajanje u ovoj parši ilustrira borbu Židovskog naroda da demografski opstane. B-g nam je obećao da ćemo biti najmanji po broju od svih naroda, a u isto

vrijeme nam je odredio da izgrađujemo obitelji i demografski osiguramo svoje postojanje iz generacije u generaciju.

Niska stopa nataliteta, a visok broj mješovitih brakova u mnogim sektorima Židovskog društva štetne su po naš daljnji opstanak. Ipak, visoka stopa nataliteta i demografski rast unutar religioznih židovskih zajednica u Izraelu i diljem svijeta pružaju nam procjep nade i optimizma. Jednostavna je istina da judaizam ne može opstati bez da bude Židova. Naš je zadatak osigurati one potrebne Židove pojedince Židovskom narodu u cjelini.

**Nije tako u očima Tore.
Za nas ljudi vrijede najviše.**

Tora broji ljude. Osim za potrebe javnog svođenja računa bogatstva prikupljenog i utrošenog na izgradnju Miškana i predmeta u njemu, te svećeničke odore, u Tori ne nalazimo drugog detaljnog obračuna novca i bogatstva. Ljudi su najvažnije stavke u Židovskom životu. Pa čak i ljude se nikada ne broji izravno - samo neizravno, putem novca, ovaca, itd - jer koji broj doista može obuhvatiti vrijednost i kvalitetu pojedine osobe.

U svijetu postoji tendencija da se broji bogatstvo, da se bogatstvo vidi kao najvažniji roba u životu naroda ili pojedinca. Sjećam se toga kao

rabin u Miami Beachu, prije više desetljeća, kako sam sam svojim očima vidio stotine umirovljenika kako u redovima čekaju ispred lokalnih banaka, četiri puta godišnje, da bi im se kamate upisale u njihove štedne knjižice.

Kao što je uobičajeno, bilo je ljudi koji su se gurali i nagurali i pokušali probiti na početak reda. Ljudi su bili potrošna roba tim gurateljima - fizičko brojanje novca, što je njihova štedna knjižica njima predstavljala, nadvladalo je najosnovniju ljudsku pažnju jednih prema drugima.

Nije tako u očima Tore. Za nas ljudi vrijede najviše. Iz ponovljenog prebrojavanja židovskog naroda u Tori, postaje nam jasno da su za nas ljudi uistinu najdragocjenija roba. S tim na umu svakako trebamo nastojati djelovati s time u skladu, na temelju vrijednosti koje Tora usadila u Židovski narod tijekom stoljeća.

Šabat šalom. ■

Rabbi Yissocher Frand:

Igranje na sigurno tako što činimo ono što Tora zapovijeda

U paraši Pinhas, Moše Rabenu dobiva zapovijed da izađe, krene u bitku, i izvrši odmazdu nas Midjancima. Midjanci su stupili u savez s Moavcima i, nažalost, uspješno naveli Židovske muškarce da podlegnu grijehu nedopuštenih odnosa s midjanskim kćerima. Moše Rabenu je dobio zapovijed da istrijebi sve one koji su sudjelovali u tom strašnom činu. Medraš komentira da je navođenje nekoga na grijeh gore od ubijanja te osobe, jer kada se nekoga ubije, taj izgubi svoj život u ovome svijetu no još uvijek će imati život u *Svijetu koji će doći*. Međutim, kada netko sagriješi, on gubi život u oba svijeta, kako ovom tako i budućem. Pošto je budućí svijet daleko vredniji od ovoga svijeta, zločin navođenja nekoga na grijeh teži je od ubojstva.

Kao dokaz za tu razliku, *medraš* navodi usporedbu dvaju naroda koji su tlačili Židovski narod fizički i dvaju naroda koji su nas tlačili duhovno. Egipćani i Edomci su s

nama zametnuli fizičke bitke. Moavci i Amonci namamili su nas na grijeh. Za Edomce, koji su nas samo pokušali ubiti, Tora nam kaže: "Ne mrzi Edomca" (*lo tesaev edomi*) dok nas se u vezi Amonaca i Moavaca, koji su nas naveli na grijeh, podučava: "Amonac i Moavac neće ući u zajednicu Vječnoga." Odbijena je svaka veza između njih i Klal Jisraela jer su oni učinili nešto daleko gore od napada na nas – oni su nas naveli na grijeh.

Medraš nadalje navodi da će svakoga tko pokuša biti fin prema Amoncima i Moavcima to na kraju skupo koštati. To se dogodilo Dovidu HaMelehu [Kralju Davidu]. Kada je umro kralj Amonaca, Dovid HaMeleh je poslao delegaciju da mu oda poštu (za pomoć koju je primio od Kralja Amona) i izrazi sućut pred kraljevim sinom, čije ime je bilo Nahaš Amonac. U Knjizi Šmuel nam je rečeno da je delegacija bila optužena da su špijuni Kralja Izraela, te su ih ponizili tako što su ih

prisilili da obriju polovicu brade i tako su bili poslani natrag u Jeruzalem. Nahaš Amonac potom je unajmio plaćenike i zapodjenuo boj sa Židovskim narodom.

Medraš podučava da se to desilo Dovidu HaMelehu jer je htio biti "finiji od Tore" i "religiozniji i suosjećajniji od Tore" (koja savjetuje da se ne bude fin s Amoncima). *Medraš* se poziva na *pasuk* "Ne budi suviše pravedan ili suviše mudar..." [Koheles 7,16]. Nešto nalik na geslo marinaca: "Naše nije da pitamo zašto? Naše je samo da izvršimo i umremo."

Prije svog dolaska u Ameriku, Rav Moshe Feinstein je vodio malu zajednicu u istočnoj Europi. U gradu se nalazio i jedan "moser" [osoba koja je redovito opanjkavala svoju Židovsku subraću komunističkom režimu]. *Moseri* su se oduvijek smatrali najprezrenijim sojem ljudi. Taj je čovjek ostavio svoju posljednju volju i oporuku: "Ja sam bio toliko grozna osoba za života da želim učiniti *tešuva* nakon svoje smrti. Stoga želim da se moje tijelo unakazi i da se s njime postupa s krajnjim nepoštovanjem, onako kako bi se postupalo s magarcem! Želim da me se pokopa podalje od Židovskog dijela na groblju i sve to želim da bude okajanje za moje grijehe i za sve nedaće koje sam za života stvorio Židovskoj zajednici."

Pogrebno društvo došlo je svom rabinu i pokazalo mu tu posljednju volju, tražeći ga za savjet i što da dalje čine. Rav Moshe Feinstein presudio je ovako: Morate ga pokopati kao svakog drugog Židova – s po-

(nastavak s 16. stranice) **Rabbi Vissocher Frand: Igranje na sigurno**

štovanjem i dostojanstvom. Njegova je presuda bila da čovjek kad umre ne može više kontrolirati ni svoje vlastito tijelo, a *halaha* zabranjuje oskvrnjivanje mrtvog tijela. *Hevra kadiša* se usprotivila Rav Mosheu: "Ali pogledaj, on je rekao da želi učiniti *tešuva*. To će biti njegovo pomirenje!" Rav Moshe je odgovorio: "Zakon je zakon. Njega se ne može podrediti našim vlastitim mislima ili osjećajima!" Pogrebno društvo nevoljko je poslušalo svog rabina i sahranilo tog Židova jednako kao i sve druge članove zajednice.

Tri tjedna kasnije, vlasti su poslale delegaciju i čuvaru groblja pokazale vladin nalog da se ekshumira tijelo. Ekshumirali su tijelo, otvorili kovčeg, pregledali tijelo i vidjeli da tijelo nije bilo oskvrnuto. Nadalje su potvrdili da je bio sahranjen na uobičajenom dijelu Židovskog gro-

blja. Potom su tijelo ponovo sahranili.

Čuvar groblja se pitao zbog čega čitava ta istraga. Oni su mu objasnili da prije nego li je umro, poslao je pismo Ruskoj vladi. U pismu je stajalo da Židovi mrze vladu i kinje

**Dovid HaMeleh je htio biti
"finiji od Tore", te
"religiozniji i suosjećajniiji od
Tore".**

**Koheles kaže:
Ne budi suviše pravedan
ili suviše mudar..."**

svakoga tko ima bilo kakve veze s vlašću. Ustvrdio je da će svoje navode dokazati svojim "predviđanjem" da će Židovi oskvrnuti njegovo tijelo i sahraniti ga na zase-

bnom dijelu groblja! Drugim riječima, pokajanje i pomirenje ovom čovjeku nije bilo ni na kraj pameti. On je namjeravao iz groba zajednici zadati svoj posljednji udarac i "uloviti ih u zamku" počinjenja kažnjivog "zločina i uvrede" protiv vlasti.

Svatko tko čuje ovu priču kaže "Rav Moshe Feinstein imao je *ruah haKodeš* [B-žansku intuiciju]. Kako bi inače nanjušio ovog podlaca?" Rav Moshe Feinstein možda je uistinu imao *ruah haKodeš*, ali ova pripovijest nije dokaz toga. Ova pripovijest nije o Ravu Mosheu Feinsteinu koji posjeduje B-žansku Intuiciju. Ovo je pripovijest o Ravu Mosheu Feinsteinu, *poseku* [koji donosi odluke o Židovskom zakonu]. Zbog svoje vjernosti *halahi*, on je sebe i svoju zajednicu poštedito nebrojenih nevolja. ■

Rabbi dr. Abraham J. Twerski:

Zajedništvo Duha

Mojsije je zatražio Vječnog da imenuje vođu koji će ga naslijediti, "osobu koja može razumjeti i povezati se sa svakim pojedincem" (*Brojevi 27,16, Raši*). Vječni je odgovorio: "Uzmi si Jošuu, čovjeka u kojem ima duha". Kako odgovor Vječnoga udovoljava Mojsijevom zahtjevu?

Ljudsko biće je kompleksno stvorenje koje se sastoji od tijela i duha. Duh je sila koja odvraća osobu od udovoljavanja samom sebi, kako bi se posvetila višem cilju.

Osoba koja je zaokupljena zadovoljavanjem svojih vlastitih želja ne može u potpunosti suosjećati s drugima. Sposobnost povezivanja i razumijevanja svakog pojedinca zahtijeva iznimnu empatiju. Takva je empatija moguća samo kod osobe koja je duhu podredila porive za zadovoljavanje samog sebe.

U sefardskom, siduru, u jutarnjoj molitvi piše: "Nema nadmoći čovjeka nad životinjama, osim čiste duše." Mi se možemo ponositi što smo dostojanstvena ljudska bića jedino ako našim ponašanjem upravljaju duh, a ne životinjsko tijelo.

Adam - jedinstvena osoba

Pri stvaranju Vječni je dao da zemlja iz sebe da brojna stvorenja, i bilo ih je mnogo od svake vrste. Adam je, međutim, stvoren kao jedna jedinka. Midraš pita: "Zašto je čovjek stvoren kao jedna jedina osoba?" i daje nekoliko razloga.

Možda je još jedan razlog zbog kojeg je čovjek stvoren kao jedna jedina osoba bio to što je Vječni imao namjeru da svaka osoba bude

jedinstvena. "Onako kako su njihova lica jedinstvena, tako su i njihovi umovi jedinstveni" (*Tanhuma Pinhas 10*). Barem je tako trebalo biti.

Sjećam se ljudi koje sam poznao 1930-ih godina. Bili su to ljudi koji su emigrirali iz istočne Europe početkom dvadesetog stoljeća, i bili su strašno jedinstveni. Mnogi od njih su bili poznati po nadimcima. Shimon je bio krasan *talmid haham* koji je bio poznat kao "der krumer tzadik" (izobličeni *cadik*). Mordechai je bio poznat kao "Jom hašiši". Bila su dva Chaima: Chaim S. je bio "Chaim fun America" a Chaim F. je bio "Chaim fun Canada". Eliezer jedva da je poznao Humaš, a kada su učili da gleda u Zohar, od tada je bio poznat kao "Zohar hakadoš". Moshe W. je pričavao ono što je čitao u nastavcima u Morgen Journalu o kraljici od Šebe, što mu je priskrbilo naziv "Malka Šeba". Moshe W. mora da je učinio nešto čime je zajamčilo da ga se nazove Elifaz ben Esau. Nadimci su simptomatično govorili o njihovoj jedinstvenosti. (Pogrdni nadimci su vrijedni žaljenja i krše halahu, no svejedno pokazuju jedinstvenost pojedine osobe.)

Koji je moj cilj u životu?

Što smatram srećom?

Kakav način života želim?

Umove tih ljudi nisu oblikovali masovni mediji ili odgojno-obrazovne ustanove, stoga je osobnost svakoga od njih bila jedinstvena jednako kao i njihovi otisci prstiju i DNK. Svaka je osoba mislila za sebe samu, a ipak je bilo iznenađujuće malo razjedinjenosti.

Mi danas blokovski glasamo i blokovski razmišljamo. Na nas utječu masovni mediji, velike korporacije i čelnici obrazovnih institucija. Štoviše, odgojno-obrazovni sustav se kritizira jer tjera sve učenike u središte krivulje, što je rezultira osrednjošću i uniformiranosti. Prepuštamo se svakom prohtjevu koji prevlada. Naše umove formiraju svi osim nas samih.

Doista postoje pravila i principi kojih se moramo svi pridržavati, ali unutar tih parametara postoji dovoljno prostora da budemo svoji. Koji je moj cilj u životu? Što smatram srećom? Koje su moje jedinstvene sposobnosti koje bih trebao razvijati? Kakav način života želim?

Poslušajte riječi Rav Shlomoa Wolbea. "Svaki je pojedinac, poput Adama, čitav svijet. Postojanje milijardi ljudi ne umanjuje jedinstvenosti svakog pojedinca. Svaki je pojedinac neponovljivi fenomen.

Svaka osoba bi trebala znati: "Ja, sa svojim snagama i talentima, crta lica i karakternim osobinama, jedinstven/a sam na svijetu. Među svim onima koji žive danas i u svim prošlim naraštajima, nije postojao nitko poput mene, niti će ikada postojati itko poput mene do kraja vremena. Vječni me poslao na svijet s jedinstvenom misijom koju ne može ispuniti nitko drugi, jedino ja u mom jednokratnom životu" (*Alei Shur vol.2, str.71*)

Možda je lakše i jednostavnije slijediti instinkt krda. To će nas poštediti potrebu da razmišljamo sami za sebe. Međutim, ako je sreća rezultat samoostvarenja, možda radi komfora žrtvujemo svoju sreću. ■

Biseri hasidske mudrosti

Ako ljudi misle da su nešto (*ješ*), istina je upravo suprotna, oni su ništa (*ein*). S druge strane, ako zbog sljubljenosti sa Stvoriteljem, prianjajući svim svojim fizičkim i mentalnim snagama, sebe doživljavaju kao ništa, onda su, ustvari, jako veliki.

Oni su poput grane na drvetu koja "osjeća" da je dio organskog jedinstva sa svojim korijenom. A korijen je, naravno, Jedan bez ostatka - *Ein sof*, Jedno od Ničega. Na taj način, ako je grana jedno s korijenom, a korijen je Jedno od Ničega, onda grana prestaje postojati kao nezavisna stvar; ona je ništa.

To je poput kapljice vode koja je pala u more. Ona se vratila svojem izvoru. I sada ju, kako god pokušali, više ne možete identificirati kao zasebnu stvar.

R. Jehiel Mihal iz Zločova ■

O sjećajući se nepotpunom, duša zahtijeva od nas da krenemo u potragu za njenom drugom polovicom. Pri tom možemo biti zbunjeni i ometani fizičkom i emocionalnom privlačnošću suprotnog spola. Ali ta privlačnost ne treba biti jedini smjer u našoj potrazi; ona je samo izraz čežnje duše da bude potpuna. Ta privlačnost zatim postaje pozitivna snaga u razvijanju odnosa. B-g vas je blagoslovio u naporu da pronađete partnera. Ipak, kao u svemu, vi morate preuzeti inicijativu; vaša je odgovornost da krenete u potragu za osobom koja će vam odgovarati u svemu.

Pri traženju partnera, naglasak ne može biti samo na vanjskim, površnim elementima, koji mogu stajati na putu u potrazi za dubokim skladom, koji je nužan u ozbiljnoj vezi. Puno je važnije znati što druga osoba osjeća prema B-gu, kako se odnosi prema višim ciljevima, stvarima koje će zaista biti važne u vašem braku i životu.

R. Simon Jacobson ■

Nikada ne propustaj priliku da proučavaš B-žju riječ.

Učenje bistri um i smiruje srce.

R. Nahman iz Breslova ■

Bisere sakupio i preveo Nenad Vasiljević

Ozer Bergman, Breslov Research Institute:

Izgraditi, a ne razbijati

Bilo to ispravno ili pogrešno, postoji određeni osjećaj nelagodnosti koji se pojavljuje u mjesecima tamuza i menachem-avu. Do toga dolazi zbog činjenice što trotjedno razdoblje *Bein HaMecarim* (doslovno "U tjesnacu"), također poznato i kao "Tri tjedna") počinje u drugoj polovici tamuza i nastavlja se kroz prvih deset (da, deset) dana menachem-ava. U ovom periodu žalovanja zbog uništenja *Beit HaMikdaša* (Svetog hrama) i našeg dugog, dugog izgnanstva kao posljedice toga (što se nastavlja i dalje, na našu žalost i sramotu), mnogi se od nas pitaju kako možemo tugovati zbog "gubitka," odsutnosti nečega što nikada nismo niti imali. Iako na to pitanje nismo u stanju dati odgovor, mi svejedno osjećamo kako nešto nedostaje i osjećamo se nelagodno.

Iako je prilično teško, čak možda i nemoguće, shvatiti to nepostojanje *Beit HaMikdaša* i ono što njegov neposredni gubitak povlači za sobom, postoji mnogo posljedica koje možemo razumjeti i zbog njih žalovati i učiniti nešto u pogledu toga.

Ima dvije stvari koje trebamo znati o tamuza. Na 17. dan ovog mjeseca

Moše Rabeinu je razbio *Luhot*, Ploče Saveza na kojima je bilo uklesano Deset zapovijedi. Razbio ih je nakon što je sišao s brda Sinaj i vidio kako su Židovi razuzdano uživali dok su štovali zlatno tele. Rebe Nahman podučava da kada su *Luhot* bile razbijene, tamuz je izgubio svoje slovo *vav* (ו, i tako je od תמוז postao תמו) (*Likutey Moharan I, 217*). Gubitak slova *vav* znači da smo skloni zaboraviti Toru koju smo naučili. To je već dovoljan razlog za plakanje - budući da nas svako zrnice znanja Tore toliko više povezuje s B-žan-skim, a njegovo nestajanje slabi tu povezanost. Ali, ne daj B-že, može biti i gore od toga.

Zaboravljanje Tore može dovesti do toga da ju izgubimo. Zbog toga što Tora nije samo informacija. Ona je od B-ga dani savjet o tome kako živjeti život odan B-gu. Zaboravljanje *micve* "Voli svojega bližnjega (kao što voliš) samog sebe" (*Levitski zakonik 19,18*), vodi do toga da, ne daj B-že, ne volite svog bližnjeg, potom da budete ljubomorni na njega i konačno da ga mrzite bez ikakvog razloga. Takva *sinat hinam* (neosnovana mržnja) je uzrok našeg izgnan-

stva (*Joma 9b*). Isto tako, svatko je od nas, kao počinitelj i žrtva, okusio prolaznu slatkoću *sinat hinama* i dugotrajnu gorčinu njenog uboda.

Sinat hinam ima čitav niz drugih štetnih učinaka. Svima nam je poznata smetena "logika" frustracije i povrijeđenih osjećaja. Mržnja nas sprječava da pomazemo drugima. Odbijanje stvara destruktivno suparništvo. Gorčina stvara osjećaje superiornosti. Sve se to spaja, povezuje i stalno iznova razbija *Luhot*, jer kad nam manjka ljubavi i poštovanja prema našem bližnjem, mi se udaljavamo od Tore. Zašto? Zato što Tora nije automatski vaša, ili moja, ili bilo kojeg Židova: "Ona nije vaša baština" (*Avot 1,17*). Ona je naša, ali samo kada smo zajednica: "Moše nam je zapovjedio Toru; ona je nasljedstvo Jaakovljeve zajednice" (*Ponovljeni zakon 33,4*).

Primanje Tore zahtijeva da bismo kao jedna osoba, ujedinjeni (*Raši na Izlazak 19,2*). Danas, isto tako, mi uskraćujemo svojoj osobnoj biti i svojoj nacionalnu biti pristup Tori i njezinim savjetima, ako ne uspijemo voljeti svoje bližnje kako treba. Zato moramo biti duhovno mudriji i veći da bismo se odupirli svim varljivim razmišljanjima i iskušenjima koja vode do izrade zlatnog teleta. Mi moramo tamuza povratiti slovo *vav*, *vav hahibur*, veznik-*vav*, pa će se naša srca, naš narod i naša Tora obnoviti, brzo i čim prije, s dolaskom Mašijaha. Amen.

A gutn Shabbos! Šabat šalom! ■

Prevela Tamar Buchwald

* Deseti avaj je također dodirnut žalovanjem, djelomično zbog toga što je na taj dan *Beit HaMikdaš* u stvarnosti spaljen do temelja. ■

Rabbi Shaul Youdkevitch, Live Kabbalah:

TJEDNI ZOHAR: PINHAS

Paraša (priča) Pinhas priča je o liječenju. Ona je jedna od *parašot* u mjesecu tamuzu – znaku Raka i ovo je ono što nam je u ovom trenutku potrebno: Tajne izliječenja. Ova *paraša* govori o najvažnijoj od svih tajni – kako stvoriti i sačuvati zdravlje.

Paraša Pinhas

Površinski gledano činilo bi se da *paraša Pinhas* ni po čemu nije osobito posebna ili drugačija od ostalih *parašot*. Ipak, ona je poznata po tome što joj se pripisuju jedinstvena svojstva zaštite i izliječenja. U Zoharu postoji cijeli tom u kojem je do detalja razrađena struktura ljudskog tijela, funkcije dijelova anatomije, i uzroci raznih bolesti koje je moderna medicina tek nedavno otkrila.

Koja je tajna i snaga ove paraše?

U raspravi o ovoj *paraši*, Zohar počinje s uplitanjem Pinhasovih postupaka, a on ne samo da je ubio dvoje ljudi, već je za to bio nagrađen i dobio svećeništvo.

Kao što već znamo iz završetka prethodne *paraše*, Izraelci su podlegli iskušenju Midijanki i Moapki, našto je izbio pomor koji je bio zastavljen tek nakon što je Pinhas ubio Zimrija i Kozbi. Zohar objašnjava da Pinhas nije postupio iz ljutnje ili fanatizma, nego iz mjesta ljubavi. Na to aludira oružje koje je koristio - "... i uzeo je koplje u svoje ruke". Zohar pojašnjava: kada se slova riječi "RoMaH" (koplje) drugačije porazmjestite, dobivamo riječ "RaHeM", tj. djelo milosrđa, ljubavi. Ta se ista slova nalaze u riječi "Re-HeM", maternica, u kojoj se fetus hrani životnom energijom, ljubavlju, toplinom i zaštitom.

Prema Zoharu, 248 organa ljudskog tijela podudaraju se s 248 organa duše, i svrha je svakog organa da stvara životne cikluse. To znači da on nije samo "posuda" koja prima, već posuda koja vrši utjecaj i daje drugima. Kvaliteta *heseda*, kada djeluje na naše okruženje, nama i našim organima daruje zaštitu od bolesti. Od vremena kad sazrijemo i nismo zaštićeni u maternici, naša je sudbina u našim vlastitim rukama.

Veliki svećenik predstavlja silu *heseda* i Pinhas postaje svećenik kao rezultat njegovog čina. Doista, Pinhas ubija Zimrija, jednog od vođa plemena Šimona koji je bio poznat po svom temperamentu. Pinhas je svjestan da zbog svog čina on neće ostati živ, no on svejedno ide dalje i čini to, jer njegov je cilj spasiti Izraelce. U judaizmu je obavezno da osoba radije riskira svoj život nego da počinu bilo koji od ova tri prekršaja: ubojstvo, incest ili štovanje idola; ona radije treba umrijeti nego prouzročiti veliku muku drugoj duši.

Tumači objašnjavaju da je Pinhas djelovao iz mjesta "voli svog bližnjeg kao sebe samog" (*Levički Zakonik 19,18*), i da je svojim postup-

kom zapravo počinio samoubojstvo; on je toliko snažno suosjećao i poistovjetio se sa Zimrijem da je zapravo mogao shvatiti što Zimri radi sebi. Zohar također ukazuje na čin "*mesirut nefesh*" (požrtvovnosti, žrtvovanja samoga sebe) u postupku Pinhasa, i na čin posvećenja B-ga, za što je postigao svećeništvo.

Sebičan život izvor je bolesti, a naša je svrha da živimo svoje živote u *mesirut nefeshu* za ideal, i da ne dopustimo da život samo prođe pored nas, inače će se naši organi jedan za drugim početi otkazivati. Najmoćnije izlječenje se događa kada obnovimo energije iz majčine utrobe, kroz energije nesebične ljubavi i darivanja, predanosti i požrtvovnosti. *Paraša Pinhas* se čita tijekom mjeseca tamuza, koji je vodeni znak i simbolizira moć *heseda*, ljubavi i dubokih emocija. Negativni osjećaji glavni su razlog bolesti i smrti. Pozitivna energija je jedini moćan način za izliječenje bolesti i za pobijedivanje smrti; ovo je načelo osnova za ozdravljenje koje se nalazi ispod površinskog dijela *paraše Pinhas*. ■

Prevela Tamar Buchwald

Iz domaćeg tiska

NAKETOSTI

Izrael jača snage na Golanskoj visoravni, poslali upozorenje Asadu

Indes, 1.7.2018.

IZRAEL je danas rasporedio tenkovska i topnička pojačanja na Golanskoj visoravni i upozorio Damask da ne prelazi crtu razdvajanja u ofenzivi protiv pobunjenika na sirijskom dijelu tog područja.

Sirijski predsjednik Bašar al-Asad uz potporu Rusije prošlog je mjeseca pokrenuo ofenzivu kako bi ponovno preuzeo nadzor nad jugozapadnom regijom Deraa, zbog čega su tisuće izbjeglica krenule prema

susjednom Jordanu i Izraelu.

U svjetlu razvoja događaja na sirijskom dijelu Golanske visoravni izraelska vojska je na Golanu u nedjelju rasporedila pojačanja u tenkovima i topništvu, kaže se u izjavi izraelske vojske.

Vojska u izjavi kaže i da će se Izrael nastaviti pridržavati svoje politike neinterveniranja.

Izrael kaže da je neutralan u sedmogodišnjem ratu u Siriju, ali je izvršio niz zračnih udara na možebitne iranske položaje,

gerilce libanonskog Hezbolaha ili kao odgovor na, kako kaže, napade na njegove snage na Golanu.

Izraelski premijer Benjamin Netanyahu rekao je na sjednici vlade da je Izrael izvijestio Rusiju i Sjedinjene Države o svom stajalištu glede događaja na Golanskoj visoravni.

"Nastavit ćemo štiti naše granice, pružit ćemo humanitarnu pomoć u najvećoj mogućoj mjeri, nećemo dopustiti ulazak na naš teritorij

i zahtijevat ćemo strogo poštovanje sporazuma o razdvajanju iz 1974. sa sirijskom vojskom", kazao je.

Sporazumom o razdvajanju sklopljenim nakon arapsko-izraelskog rata 1973. na Golanu je stvorena tamponzona između Izraela i Sirije koju nadziru UN-ove snage (UNDOF). Izrael je u ratu 1967. zauzeo veliki dio Golana i anektirao tu stratešku visoravan, no aneksija nije međunarodno priznata. ■

3. SRPNJA 1904.

Theodor Herzl – kako je nastao cionizam?

Narod, 3.7.2018.

Godine 1860. rođen je u Pešti, u Mađarskoj, otac židovskog cionizma Theodor Herzl. Rođen je kao aškenaski Židov, u obitelji podrijetlom iz Zemuna, najvećem gradu Srijema koji je bio dio Hrvatske. Naime, Zemun je u to vrijeme bio dio Trojedine Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, naše domovine koja je u to doba vodila borbu za ujedinjenje i nacionalno samoodređenje, baš kao što je to vodio Theodor Herzl koji je htio okupiti sve Židove u jednu državu – Izrael.

Umro je na današnji dan 1904. godine.

Umro je u gradiću Edlachu u Donjoj Austriji u dobi od samo 44 godine. U oporuci je zatražio da mu pogreb bude najskromniji mogući i da se pokopa u Beču, na groblju Döbling, pokraj svog oca.

Također je zamolio da mu posmrtni ostaci budu preneseni u Palestinu, kad Židovima to bude moguće. I doista, 1949. nakon formiranja Izraela kao židovske države, njegovi su

ostaci preseljeni iz Beča u Jeruzalem i sahranjeni na najslavnijem židovskom groblju Brdo Herzl (hebrejski Har Herzl), koje je po njemu i dobilo ime. Na tome se groblju sahranjuju izraelski premijeri, predsjednici i nacionalni junaci. Odmah do tog groblja je Herzlov muzej i svjetski poznati Yad Vashem, spomenik žrtvama Holokausta.

Po Theodoru Herzlu zove se izraelski grad Herzliya, a zanimljivo je da je grad Tel Aviv dobio ime po Herzlovom utopijskom romanu o židovskoj državi u Izraelu, pri čemu je s Tel Aviv preveden Herzlov originalni naslov romana na njemačkom – Altneuland ("stara nova zemlja").

Cionizam je bio nacionalni pokret Židova za utemeljenje židovske države na području Eretz Yisrael-a (Izraelske zemlje) u prošlosti podijeljenom u razne sandžake Osmanskog Carstva. Danas je to politički pokret koji nastoji vratiti Židove u Eretz Yisrael.

Sam naziv cionizam je biblijski izraz (Psalam, 126, 1) odnosno

tvrđava Cion u starom Jeruzalemu, koja se različito piše u pojedinim jezičima (Sion u hrvatskom, Zion u njemačkom i engleskom). Nathan Birnbaum je 1885. složio izraz "cionizam" da bi označio političke težnje Židova da vrate Izrael i stvore državu.

Izgleda da je mladi Herzl postao zagovornik židovskih prava tek kad se suočio s grubim antisemitizmom koji je zagovarao poznati bečki gradonačelnik Karl Lueger. Postoje teorije da je i mladi Adolf Hitler postao antisemit upravo pod utjecajem Luegera. Naime, Hitler je u mladosti živio u Beču pokušavajući se upisati

na umjetničku akademiju.

Herzl je s vremenom počeo misliti da Židovi ne mogu više živjeti među Europljanima i da moraju osnovati vlastitu državu. Na taj način nastao je cionizam, židovski nacionalistički pokret s ciljem osnivanja nezavisne židovske države.

Zanimljivo je da cionistima Bliski istok i područje današnjeg Izraela nije bio jedini izbor za lokaciju židovske države. Razmatrale su se razne mogućnosti, a među prijedlozima su bili: Cipar, Uganda, Madagaskar, Albanija, Australija i mnogi drugi. ■